

AYT EDEBİİYAT

S O R U B A N K A S I

Asiye Karagöz

ORİJİNAL

- Aşağıdaki Hologramı Kazıyınız.
- 3D Mobil Uygulamasında Karekodu Okutunuz.
- Kitap Orijinal mı Kontrol Ediniz.
- Korsansa Orijinal Baskısı Ücretsiz Gönderilecektir.
- Aşağıda Hologram Yoksa Kitabı Aldığınız Yere İade Ediniz.

 Nazlı Hocam'dan ve
Gözde Hoca'dan

DETAYLI
VIDEO
ÇÖZÜMLÜ

*Bu ürünün bütün hakları **3D YAYINLARI**'na aittir.*

Tamamının ya da bir kısmının ürünü yayımlayan şirketin

önceden izni olmaksızın fotokopi ya da elektronik, mekanik

herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılması, yayımlanması ve

depolanması yasaktır.

Kapak

3D Yayınları Grafik Birimi

Dizgi

3D Yayınları Dizgi Birimi

Baskı Tarihi

2025

Baskı

Birleşik Matbaa

Sertifika No: 47989

Baskı Adresi

Pancar Organize 14. Cad. No:3

Torbalı / İZMİR

Tel: (0232) 433 68 66

3D Yayınları

Fatih Sultan Mh. 2720 Sk. No: 4/B High Life Office Etimesgut/ANKARA

Tel : 444 0 407

3dyayinlari

@3Dyayinlari

Sevgili Arkadařlar,

Yıllardır yürüdüğünüz bu zorlu yolda sizleri yalnız bırakmamak, sizlerle birlikte yürümek amacıyla hazırladığımız bu kitap, hem okuldaki Türk dili ve edebiyatı sınavlarında hem de üniversite hazırlıkta sizin için temel kaynak olacaktır.

Elinizdeki kaynak hazırlanırken:

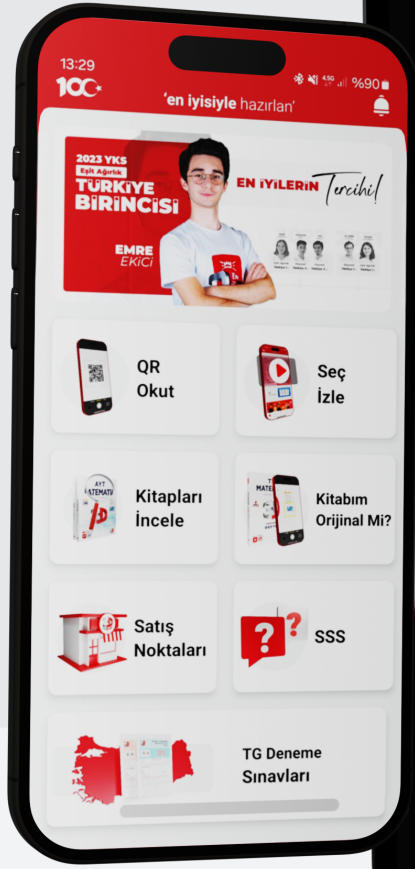
- MEB'in yayımladığı son öğretim programındaki değişiklikler ve kazanımların yanı sıra ÖSYM'nin Türk dili ve edebiyatı dersi kapsamı ve yeni soru tipleri titizlikle incelenmiştir.
- Ana başlıklar alt başlıklara ayrılmış, konu içeriklerini eksiksiz tarayan özgün sorulardan oluşan testlerimiz 3D tekniği doğrultusunda kolaydan zora düzenlenmiştir.
- Testlerimiz hazırlanırken gerek MEB kazanım testleri gerekse ÖSYM sınav sorularının formatında önemli bir yeri olan "metin merkezli" sorulara ağırlık verilmiştir.
- Her bölümün sonunda ÖSYM sınavlarındaki ayrıntılar ve soru tipleri yer almaktadır.
- Tümevarım testlerinde, genel tarama düşüncesinden hareketle önceki konuların hatırlatılıp pekiştirilmesi amaçlanmıştır.

Zaman zaman yorulacağınız ama asla pes etmeyeceğiniz bu yolda sizleri; düşünmeye, araştırmaya, soru sormaya, tartışmaya zorlayacak bu kaynağın hazırlık sürecinde yoğun emek harcayan yayın ekibine ve düşüncelerini, yorumlarını benimle paylaşmaktan kaçınmayan değerli meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Unutmayınız ki "Başarı, çoğunlukla ötekiler pes ettikten sonra da ipe asılıyor olmaktadır."

Başarı dileklerimizle...

Asiye KARAGÖZ

- 1 **3D Mobil** uygulamasını telefon veya tablete indir.
- 2 **Testler** üzerindeki karekodu okut.
- 3 Dilediğin **fenomeni** seç.
- 4 Tüm soruların **video çözümlerini** izle.

Ayrıca video çözümlerimize
3dyayinlari.com adresinden veya
3D Yayınları Youtube kanalından
ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

01. BÖLÜM: EDEBİYATA GİRİŞ

Edebiyatın Toplum, Bilim ve Güzel Sanatlarla İlişkisi	9
Türk Edebiyatının Dönemleri / Türkçenin Tarihî Gelişimi /	
Sözlükler	11
Türk Edebiyatının İlk Yazılı Ürünleri / Dil ve Sözlü İletişim	13
Metinlerin Sınıflandırılması (Edebî ve Öğretici Metinler)	15
Bire Bir ÖSYM	17

02. BÖLÜM: ÖĞRETİCİ METİNLER

Kişisel Yaşamı Konu Edinen Metinler	19
Gazete Çevresinde Gelişen Öğretici Metinler	23
Sözlü Anlatım Türleri / Sunum - Açık Oturum - Münazara	27
Divan Edebiyatı Öğretici Metinler	29
Tanzimat Dönemi'nde Öğretici Metinler / Eserler / Sanatçılar	31
Servetifünun Dönemi'nde Öğretici Metinler / Eserler / Sanatçılar	33
Millî Edebiyat Dönemi'nde Öğretici Metinler / Eserler /	
Sanatçılar	35
Cumhuriyet Dönemi'nde Öğretici Metinler / Eserler / Sanatçılar	37
Bire Bir ÖSYM	39
TÜMEVARIM - I	43

03. BÖLÜM: ŞİİR

Şiirde Ahenk Unsurları	47
Şiirde Söz Sanatları ve İmge	53
Şiirde Yapı	61
Şiirde İçerik - Gelenek ve Gerçeklik	65
Şiir Türleri	69
Manzume ve Şiir / Şiir İnceleme	71
İslamiyet Öncesi Türk Şiiri / Sözlü ve Yazılı Edebiyat	73
Geçiş Dönemi Şiiri	79
Halk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Türleri	83
Halk Edebiyatı Genel Özellikler / Eserler / Sanatçılar	89
Divan Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Türleri	97
Divan Edebiyatı Genel Özellikler - Eserler - Sanatçılar	105
Divan Edebiyatı'nda Nesir (Düzyazı)	113
Tanzimat Dönemi'nde Şiir	117
Servetifünun Dönemi'nde Şiir	121
Fecriati Topluluğu	125

Millî Edebiyat Dönemi'nde Şiir / Bağımsızlar / Öz Şiir /	
Hececiler	127
Cumhuriyet Dönemi / Saf Şiir Anlayışı / Yedi Meşaleciler	133
Cumhuriyet Dönemi / Toplumcu Eğilimleri Yansıtan Şiir	
(1923 - 1960)	137
Cumhuriyet Dönemi / Millî Edebiyat Anlayışını Yansıtan Şiir	141
Cumhuriyet Dönemi / Garip Hareketi (I. Yeni)	145
Cumhuriyet Dönemi / II. Yeni Şiiri	149
Cumhuriyet Dönemi Dinî Değerleri, Geleneğe Duyarlılığı ve	
Metafizik Anlayışı Yansıtan Modern Şiir	153
Cumhuriyet Dönemi / 1960 Sonrası Toplumcu Eğilimleri	
Yansıtan Şiir	155
Cumhuriyet Dönemi / 1980 Sonrası Şiir	157
Cumhuriyet Dönemi / Halk Şiiri	159
Bire Bir ÖSYM	161
TÜMEVARIM - II	165

04. BÖLÜM: MASAL-FABL-EFSANE

Masal / Fabl / Efsane	171
Destan	175
Bire Bir ÖSYM	179

05. BÖLÜM: HİKÂYE

Özellikler - Yapı - Tür	181
Hikâye Anlatım Teknikleri	185
Geçiş Dönemi / Halk Edebiyatında Hikâye (Dede Korkut	
Hikâyeleri - Halk Hikâyeleri - Cenkname)	187
Divan Edebiyatında Hikâye / Mesnevi	189
Tanzimat Dönemi'nde Hikâye	191
Servetifünun Dönemi'nde Hikâye	193
Millî Edebiyat Dönemi'nde Hikâye	195
Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye / Millî ve Dinî Duyarlılığı	
Yansıtan Hikâyeler	197
Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye / Bireyin İç Dünyasını	
Yansıtan Hikâyeler	199
Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye / Toplumcu Gerçekçi	
Hikâyeler	201
Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye / Modernist ve	
Postmodernist Hikâyeler	203
Bire Bir ÖSYM	205

İÇİNDEKİLER

06. BÖLÜM: ROMAN

Özellikler - Yapı - Tür	209
Romanda Anlatım Teknikleri	213
Tanzimat Dönemi'nde Roman	215
Servetifünun Dönemi'nde Roman	219
Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman	223
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman / Millî ve Dinî Duyarlılığı Yansıtan Romanlar	227
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman / Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Romanlar	229
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman / Toplumcu Gerçekçi Eserler	231
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman / Modernizmi ve Postmodernizmi Esas Alan Romanlar	233
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman - Karma	235
Bire Bir ÖSYM	239

07. BÖLÜM: TİYATRO

Yapı Unsurları - Çeşitleri	243
Geleneksel ve Modern Türk Tiyatrosu	247
Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Tiyatrosu	251
Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro	257
Bire Bir ÖSYM	263
TÜMEVARIM - III	265

08. BÖLÜM: EDEBİYAT AKIMLARI

Edebiyat Akımları	275
Bire Bir ÖSYM	283

09. BÖLÜM: TÜRK DÜNYASI VE DÜNYA EDEBİYATI

Türk Dünyası ve Dünya Edebiyatı	285
TÜMEVARIM - IV	291

1. Her şeyden önce güzel sanatların bir dalı olan edebiyat, söz söyleme ve anlatım ile ilgili her türlü çalışmanın genel adı olarak kullanılmaktadır.

Buna göre edebiyat sahası ile ilgili,

- I. Olay, düşünce, duygu ve hayallerin sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesidir.
- II. Bir bilgi edinme, üretme ve yöntemli araştırma sürecidir.
- III. Dil ve söz denilen malzeme ile icra edildiği için işitsel (fonetik) sanatlardandır.

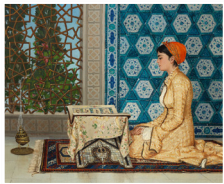
bilgilerinden hangisi doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdaki dizelerin hangisi, döneminin siyasi ve sosyal yapısını yansıtmaktadır?

- A) Saç tel tel, örtüler hep tül tül düşer
Gözümün değdiği yere gül düşer
B) Bazı bir yapraktı, bazı bir rüzgâr
Dolardı aydınlık olup odama
C) Ne sabahtır bu mavilik ne akşam
Uyandırmayın beni, uyanamam
D) Mücevher gibi uzak ve erişilmezdi şeker
Erimiş altın pahasında gazyağı
E) Karanlığı bıraktım benim değil bu rüzgâr
Artık yol almıyorum şafağında suların

3.

Farklı sanat dallarına ait bu görsellerden sanatla ilgili, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gerçeği estetik bir tavırla ele alarak toplumun estetik algılarını canlı tutar.
B) Bir güzelliğin, tasarımın vs. dışı vurumunda farklı yöntemlere başvurulur.
C) Kulağa, göze hitap ettiği gibi her ikisine de hitap edebilir.
D) Ayrı gereçlerle farklı sonuçlara ulaşmayı hedefler.
E) Öznel bir bakış açısıyla üretildiğinden yoruma açıktır.

4. Küçükken maruz kaldığı yalanlar, ikiyüzlülükler yüzünden kendi içine kapanan ve kendine alternatif bir dünya yaratan, sonra ise hayatı boyunca normal olmaya çabalayan Deborah'ın hikâyesidir bu kitapta anlatılan.

Bu parçada özet verilen kitap, içerik olarak aşağıdaki bilim dalı tanımlarından hangisiyle eşleştirilebilir?

- A) İnsanın kökenini, evrimini, biyolojik özelliklerini, toplumsal ve kültürel yönlerini inceleyen bilim dalıdır.
B) Olayları yer ve zaman göstererek anlatırken bu olaylar arasındaki ilişkilerin de daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını araştıran bilim dalıdır.
C) Toplamların oluşum, işleyiş ve gelişim yasalarını inceleyen, toplumla ilgili olayları bu yasalar ışığında ele alan bilim dalıdır.
D) Ruh ve sinir hastalıklarıyla, kişide görülen önemli uyumsuzlukları önleme, teşhis ve tedavi etmeye uğraşan uzmanlık dalıdır.
E) İnsanların etnik gruplara ayrılışını, bu grupların kökenini, oluşumunu, yeryüzüne yayılışını inceleyen bir daldır.

5. Dinî hayat, edebî dönemleri belirleyen etkenlerden biridir. Dolayısıyla edebiyat dinî hayata, dinî hayat da edebiyata ve dile etki eder.

Buna göre

- I. Hz. Peygamber'in hayatı ve savaşlarını konu edinen siyer kitapları, Müslüman askerlerin kahramanlık duygularını artıran gaza ve fetih hikâyelerinin zamanla bu konuda yeni bir tarih yazıcılığının doğmasına neden olması
- II. Süleyman Çelebi'nin derin bir peygamber sevgisiyle yazdığı Vesilet'ün Necat'ın mevlit türünün sembol eseri olup halk arasında bir geleneğe vesile olması
- III. İslami dönem edebiyatının ilk ürünlerinden olan Divanü Lügati't Türk'te Türk boylarının dilleri ve illeri hakkında verilen bilgilerin yanında sav, koşuk ve destan örneklerine de yer verilmesi

bilgilendirmelerinden hangisi edebiyatın din ile ilişkisini örneklemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6.

**Fenotik (İşitsel)
Sanatlar**

Malzemesi kelime, ses,
nota vb. olan sanatlardır.
Örneğin ----

**Plastik (Görsel)
Sanatlar**

Malzemesi taş, toprak,
boya vb. olan sanatlardır.
Örneğin ----

**Ritmik (Dramatik)
Sanatlar**

Malzemesi hareket, sah-
ne vb. olan sanatlardır.
Örneğin ----

Bu metinde boş bırakılan yerlere örnek olarak getirilebilecek görseller aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

7.

Çoğu çalışma insanlığın serüvenini ya tarihi ya da biyolojik bir yaklaşımla ele alır ancak Harari 70 bin yıl önce gerçekleşen Bilişsel Devrim’le başlattığı bu kitabında gelenekleri yerle bir ediyor. İnsanların küresel ekosistemde oynadıkları rolden imparatorlukların yükselişine ve modern dünyaya kadar pek çok konuyu irdeleyen “Sapiens ----” bir araya getirerek kabul görmüş anlatıları yeniden ele alıyor.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirildiğinde söz konusu kitabın hangi bilimlerle ilişkisi olduğu açıklanmış olur?

- A) tarih ile bilimi
B) felsefe ile sosyolojiyi
C) sosyoloji ile psikolojiyi
D) bilim ile felsefeyi
E) coğrafya ile tarihi

8.

Halk edebiyatımız, insanın çeşitli ruh hâlini dile getiren zengin şiirlerle doludur.

“Yeşil kurbağalar öter göllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde”
Bu dizelerde yalnızlığı, garipliği anlatan şair,
“Gel ağam, gel ağam gel de yine git
Akan gözyaşımı sil de öyle git”
derken de bir insanın özlemini dile getirir.

Bu parçada verilen dizeler ve açıklamalarla edebiyatın hangi bilim dalıyla olan ilişkisi vurgulanmak istenmiştir?

- A) Sosyoloji B) Felsefe C) Psikoloji
D) Filoloji E) Antropoloji

9.

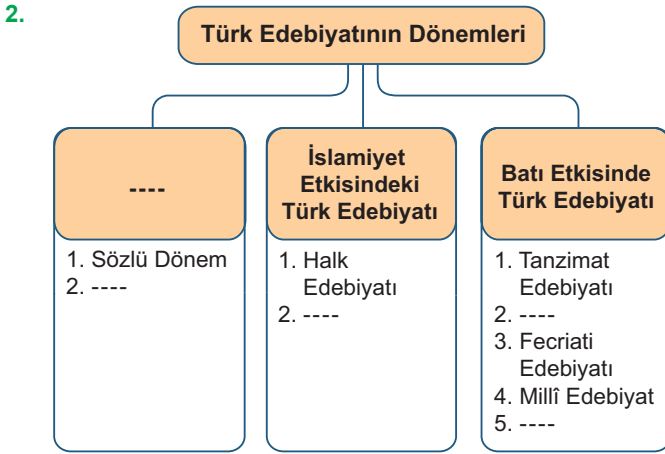
- I. Hiç hata yapmayan insan
Hiçbir şey yapmayan insandır
Ve hayatta en büyük hata
Kendini hatasız sanmaktır.
- II. Bu hayat bana
İnsanların gülemediği için ağladığını
Susamadığı için konuştuğunu
Ölemediği için yaşadığını öğretti.

Bu metinlerde “hayat” ve “insanla” ilgili olarak ortaya konulan görüşler aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle ilişkilidir?

- A) Felsefe B) Tarih C) Sosyoloji
D) Coğrafya E) Psikoloji

1. I. Tang tengri kelti
Tang tengri özi kelti
Tang tengri kelti
Tang tengri özi kelti
- II. Allah adın zikredelim evvelâ
Vacib oldur cümle işde her kula
Cümle âlem yağ iken ol var idi
Yaradılmışdan ganî, cebbâr idi
- Bu parçalardaki altı çizili sözcükler, dilin değişimini etkileyen aşağıdaki unsurlardan hangisiyle ilgilidir?
- A) Teknoloji B) Din C) Felsefe
D) Ekonomi E) Coğrafya

Bu şemada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Yazılı Dönem
B) Cumhuriyet Edebiyatı
C) Âşık Edebiyatı
D) Servetifünun Edebiyatı
E) İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı

3. I. Dinî hayat
II. Kültürel farklılaşma
III. Coğrafya değişimi
IV. Bilimsel gelişmeler
V. Siyasi ve toplumsal değişimler

Yukarıdakilerden hangisi, Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında doğrudan etkili değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Adam oturmuş denize karşı
Elinde oltası yıldız tutar
Çeker çıkarır bir bir geceden
Çeker çıkarır tadına bakar
Ardında ışık içinde çarşı

Bu dizeler içerik ve biçim özellikleri dikkate alındığında edebiyatımızın hangi döneminde yazılmış olabilir?

- A) İslamiyet Öncesi
B) Tanzimat
C) Servetifünun
D) Millî Edebiyat
E) Cumhuriyet

5. Edebiyat tarihi bir toplumun edebiyatının izlediği yolu ve geçirdiği dönemleri anlatan bir bilim dalıdır.

Bu açıklamaya göre

- I. Tercümân-ı Ahvâl
II. Ahmet Haşim'in yetiştirme koşulları
III. Romantizm akımının Tanzimat edebiyatı üzerindeki etkisi
IV. Türkiye'nin coğrafi özellikleri
V. Tasavvuf

konularından hangisi doğrudan edebiyat tarihinin inceleme alanlarından biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki dizelerden hangisi diğerlerinden farklı bir geleneğin özelliklerini taşımaktadır?

- A) Esdi nesim-i nevbahar açıldı güller subhdem
Açsun bizim de gönlümüz saki meded sun cam-ı cem
- B) Bu şehir-i Stanbûl ki bî-misil ü bahâdır
Bir sengine yek - pâre Âcem mülkü fedâdır
- C) Kamu bimarına canan deva-yı derd eder ihsan
Niçin kılmaz mana derman meni bimar sanmaz mı?
- D) Varımı ben var eyledim yokluğa minnet nedir
Çok meşakkat çok telaş var bunlara ibret nedir
- E) Efendimiz cihânda itibârım varsa sendendir
Miyân-ı âşıkânda iştihârım varsa sendendir.

7. bir
sevgimiz olsun
dalgalar yıkamasın
yeller savurmasın
varsın
içimizde kalsın

Bu metinle aşağıdakilerden hangisi, dilin tarihî süreç içerisindeki değişimini örneklemek amacıyla kıyaslanabilir?

- A) Normalden iki misli pahalı omasına rağmen mecburen tekneyi burada karaya almaya karar verdim. Beş gün içinde dümeni yerinden sökmüş, kovan ağzını bir boruyla uzatarak su seviyesinin üzerine çıkarmış, iki kat zehirli atmıştım.
- B) Mintanlı bir uşak bizi içeriye aldı ve üstadın bulunduğu odaya götürdü. Üstat, ufacık bir masa başında abajurlu bir gaz lambasının ışığında bir saz kalemle yazı yazıyordu. Bizi görünce cızır cızır işleyen kalemini mürekkep halkasının içine bıraktı.
- C) Atam peygamber aleyhi's-selam ileğinde şehîd boldı. Atam karındaşı takı şehih boldı. Anam bar takı mendin öngin tokuz karındaşıım bar.
- D) Hele bir gelsin Abdış Ağa... Hele bir gelsin de deyiversin sana hâlimizi. Hele bir gelsin de sana deyiversin valiye dediğini... Parmağın ağzında kalsın.
- E) Aile bizi kapıda karşıyor. "Hoş gelmişsiniz! Sıcacık oturma odasına alınıyoruz. Ortada bir kuzine duruyor. Oda küçük ama gönüller büyük, kalabalığı içine alıveriyor. Önce hâl hatır soruluyor.

8. Karahanlı Türkçesi, Türk dilinin tarihinde konuşulmuş ve yazılmış olan tarihî dönemlerden biridir. Türk dilini eski, orta, yeni olarak üç döneme ayıran Türkologlara göre Karahanlı Türkçesi, Orta Türkçenin ilk dönemini oluşturur.

Aşağıdaki eserlerden hangisi Karahanlı Türkçesi Dönemi'nde yazılmamıştır?

- A) Atabetü'l Hakayık
B) Kitab-ı Dede Korkut
C) Kutadgu Bilig
D) Divanu Lügati't - Türk
E) Divan-ı Hikmet

9. • Ansiklopedik bir sözlük olan ----, Türkçenin ilk sözlüğüdür ve Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır.
- Direktör Ali Bey tarafından yazılan ----, edebiyatımızın ilk mizahi sözlüğüdür.
- Şemseddin Sami'nin yazdığı ---- Cumhuriyet döneminde sözlük çalışmaları için önemli bir kaynak olmuştur.
- XIII. yüzyılda Karadeniz'in kuzeyinde Kıpçak Türklerinin konuştuğu Türkçenin bir derlemesi olan ----, önemli sözlüklerdendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu boşluklardan herhangi birine getirilemez?

- A) Lehçetü'l Hakayık
B) Codex Cumanicus
C) Durub-i Emsal-i Osmaniye
D) Kamus-ı Türkî
E) Divanü Lügati't Türk

10. **Aşağıdakilerden hangisi, ilk örneklerden günümüze Türkçenin önemli sözlüklerini anlatmak için yazılacak bir makede yer almaz?**

- A) Lehçetü'l Lügat
B) Kamusu'l - Âlâm
C) Lehçe-i Osmanî
D) Divan-ı Hikmet
E) Sesli Türkçe Sözlük

11. Türk Oğuz begleri budun eşiding. Üze tengri basmasar, asra yir telinmeser, Türk budun, ilingin törüngin kim artatı, udaçı erti? Türk budun ertin, ökün!

Bu parça aşağıdaki dönemlerin hangisine ait olabilir?

- A) Geçiş Dönemi
B) Yazılı edebiyat
C) Sözlü edebiyat
D) İslami Dönem
E) Tanzimat Dönemi

1. Üze kök tengri asra yağız yir kılındukda
İkin ara kişi oğlı kılınmış. Kişi oğlında üze
eçüm apam Bumın Kağan İstemi Kağan olurmuş. Olurupan
Türk budunurig ilin törisin tuta birmiş, iti birmiş.

**Eski Türkçe Dönemi'ne ait olan, edebiyatımızda pek çok
alandaki ilkleri temsil eden bu eserin yazımında aşağıdaki
alfabelerden hangisi kullanılmıştır?**

- A) Göktürk alfabesi
B) Uygur alfabesi
C) Kril alfabesi
D) Arap alfabesi
E) Latin alfabesi

2. Din değişimlerinin, dili yoğun bir biçimde etkilediği, bu
durumun da o dönemde yazılan eserlere yansıdığı
bilinmektedir.

Buna göre Türkçenin,

- I. Göktürk Türkçesi,
II. Uygur Türkçesi,
III. Karahanlı Türkçesi

**evrelerinin hangisinde verilen eserlerde dinin dile etkisi
görülmektedir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Türk tarihi, dili, sanatı, töresi, folklorü hakkında bilgi veren ----,
Türk edebiyatı ve tarihinin ilk yazılı kaynağıdır. Türk adının
geçtiği ilk metinler olarak da kabul edilen eser, hükümdarın
millete hesap vermesi bakımından da bir demokrasi örneğidir.
---- ve anı üslubuyla yazılan metinler, Türkçenin zengin ve
işlenmiş bir dil olduğunun da kanıtıdır.

**Bu parçada boş bırakılan yerlere, aşağıda verilenlerden
hangisi getirilmelidir?**

- A) Orhun Abideleri - Söylev
B) Kamus-i Türkî - Sözlük
C) Kitab-ı Dede Korkut - Destan
D) Yaratılış Destanı - Efsane
E) Şecere-i Türkî - Soy Kütüğü

4. I. Düzgün mısıldır, başörtüsü bürük,
Lahana kelem, dağ armudu çördük
İştaha mada, azıcığa ecücük,
Alkışa da çepik diyorlar bizde.
II. Deyirem sefası bitdi ömrümün
İndi dağ çihıram, düze elveda
Göze duman çökür, başa gar yağır,
Bahara elveda, yaza elveda

**Birincisi Tokat ağızıyla yazılmış bir şiirden, ikincisi
Azerbaycan şairi Bahtiyar Vahapzade'nin Veda şiirinden
alınan bu dörtlükler dilin aşağıdaki özelliklerinden
hangilerini örnekler?**

	I	II
A) Şive	Lehçe	
B) Ağız	Şive	
C) Argo	Şive	
D) Ağız	Lehçe	
E) Lehçe	Jargon	

5. (I) Göktürk alfabesiyle yazılan yazılar arasında en büyükleri
olup en az tahribata uğramış olanlar Orhun Yazıtları'dır.
(II) 8. yüzyılda dikilen bu anıtlar; Tonyukuk, Kültigin ve
Bilge Kağan'a aittir. (III) Yazıtlarda bir kağanın başarı için
yapması gerekenler anlatılmış, yapılacakların milleti refaha
kavuşturacağı ya da kötü duruma düşürebileceği dile
getirilmiştir. (IV) Bütün bu düşünceler Kültigin ve Bilge Kağan
yazıtlarında ciddi ve seçkin sözlerle anlatılırken Tonyukuk
yazıtında canlı, heyecanlı ve etkili bir üslupla dile getirilmiştir.
(V) Batı yüzü Çinçe olan yazıtlardan ilk defa 13. yüzyılda
İlhanlı tarihçisi Cüveyni *Cihangüşa* adlı eserinde bahsetmiştir.

**Numaralanmış cümlelerde Orhun Yazıtları ile ilgili verilen
bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Bilinen ilk Türk şairi Uygur Dönemi'nde yaşayan Aprınçur
Tigin'dir. Uygur Dönemi'nde sadece şiir değil, "körünç" adı
verilen ilkel tiyatro yapıtları da vardır. Bu dönem yapıtlarında
daha çok Maniheizm ve Budizm'in esasları ele alınır.

**Aşağıdakilerden hangisi Uygur Dönemi yapıtlarından biri
değildir?**

- A) Altun Yaruk
B) Alp Er Tunga Sagusu
C) Sekiz Yükmek
D) Irk Bitig
E) Kalyanamkara İle Papamkara Hikâyesi

7. I. Metin

(Çinlilerin) tatlı sözlerine (ve) yumuşak ipekli kumaşlarına aldanıp (ey) Türk halkı, çok sayıda öldün! (Ey) Türk halkı, (sen) mutlak öleceksin! Güneyde Çuğay Dağlarına (ve) Töğültün ovasına yerleşeyim dersen, Türk halkı, mutlak öleceksin.

II. Metin

(Ey) Türk beyleri (ve) halkı, bunu işitin! Türk halkının dirilip (nasıl) devlet sahibi olacağını buraya hakkettim; yanılıp (nasıl) öleceğini de buraya hakkettim. (Söyleyecek) her ne sözüm (var) ise (bu) ebedî taş hakkettim. Ona bakarak (bu sözleri) öğrenin.

Günümüz Türkçesiyle verilen bu parçalardan hareketle parçaların alındığı eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türklerin yazılı edebiyatlarına kaynaklık ettiği
- B) Devlet yönetimine ait değerlendirmeler içerdiği
- C) Millete yapılan uyarıların İslami bir duyarlılıkla aktarıldığı
- D) Ait olduğu ulusun tarihinin belli bir dönemini hikâye ettiği
- E) Üslup özellikleriyle bir söylev niteliği taşıdığı

8. Göktürk Yazıtları, Türklerin icadı sanılan Orkun (Göktürk) alfabesi ile yazılmıştır. Runik yazı sistemine benzeyen bu alfabenin en gelişmiş biçimi Göktürk yazıtlarında görülür...

Bu parçada sözü edilen alfabeye ilgili olarak aşağıda verilen

- I. 6. yüzyıla ait bulunan Yenisey Kırgızlarının mezar taşlarında bu alfabenin daha ilkel şekillerine rastlanmıştır.
- II. 38 harfli olan bu alfabenin harfleri ayırık olarak sağdan sola veya yukarıdan aşağıya doğru yazılır.
- III. Uygurların ilk dönemlerinde de kullanılan alfabenin yerini zamanla Uygur alfabesi almıştır.
- IV. Uygur alfabesinin kullanılmasıyla unutilan Göktürk alfabesi, Karahanlılar Dönemi'nde tekrar kullanılmaya başlanmıştır.
- V. Bu alfabeye yazılan Göktürk Yazıtları ilk defa Danimarkalı dil bilimci Thomsen tarafından çözülmüştür.

Bilgilerinden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. ----, Göktürk yazısıyla yani Runik alfabesiyle yazılmış bir fal kitabıdır. Kitap, her biri ayrı bir fal olarak yazılan 65 paragraftan oluşur. Asonans kafiye üzerine kurulan eser, yaşamdaki olayları ve olaylardaki gerçekliği yansıtmaya ve fal açma özelliği bakımından önemli bir eserdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Irk Bitig B) Sekiz Yükmeç
- C) Altun Yaruk D) Kutadgu Bilig
- E) Çeştani Bey Hikâyesi

10. Aşağıdaki tabloda günümüz Türkçesine çevrilmiş bir metin verilmiştir.

Asıl Metin	Günümüz Türkçesiyle
Kün tengri yarukın tek köküz-lügüm bilgem	Gün Tanrı ışığı gibi göğüslüm bilgem
Körtle tözün tengrim külügüm küzünçüm	Güzel (ve) asil Tanrı'm ün-lüm, koruyanım
Körtle tözün tengrim burka-nım, bulunçuzum	Güzel (ve) asil Tanrı'm Bu-da'm, bulunmazım

Bu tabloyu inceleyen bir araştırmacı, araştırmasında bu metinle ilgili olarak,

- I. Yazıldığı dönemin dil özelliklerini yansıtmaktadır.
- II. Öğretici anlatım kullanılmıştır.
- III. I. kişili anlatım kullanılmıştır.
- IV. Karahanlı Dönemi metinlerindendir.

yargılarından hangisine yer veremez?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve IV
- D) III ve IV E) II, III ve IV

11. Kavafın Şükrü, Nuri Efendi'ye:

— Birini mi bekliyorsun, diye sordu.
— Yooooook!..

Bu parçada aşağıdaki iletişim öğelerinden hangisi yoktur?

- A) Gönderici B) İleti C) Bağlam
- D) Alıcı E) Kanal

1. I. Gerçeklikle ilişkileri
II. Kullanılan anlatım tekniği
III. Dilin kullanımı ve işlevi
IV. Oluşturuldukları dönem
V. Yazılış amacı

Yukarıdakilerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında kullanılan ölçütlerden biri değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Ben böyle düşünürken birden atölyenin kapısı açıldı; gelin, elindeki çiçeklerden daha beyaz beyazlar içinde, yanında genç kocası bir bahar havası bırakarak bir bahar rüzgârı gibi önümden geçtiler, kendilerini bekleyen otomobile bindiler. Fotoğrafçı onları selametledikten sonra bir müddet daha eşikte kalarak otomobili gözleriyle takip etti, sonra geri döndü, yarattığı eserden memnun bir sanatkar hâliyle kendi kendine gülümseyerek beni görmeden bulunduğu tarafa birkaç adım attı. Neden sonra varlığımı fark edip tatlı bir rüyadan uyanır gibi, bakışlarıyla ne istediğimi sordu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öznel bir bakış açısıyla yazılmıştır.
B) Edebî bir metinden alınmıştır.
C) Somutlamaya başvurulmuştur.
D) Haberdar etme amaçlanmıştır.
E) Sanatlı ifadelere yer verilmiştir.

3. Edebî metinlerin teması olan bazı olay ve durumlar, öğretici metinlerde de ele alınabilir. Bir romanda anlatılan kişiler, mekânlar, olaylar bir tarih kitabında da anlatılabilir. Ama tarihçi bunları anlatırken bilimsel bakış açısının dışına çıkmamaya özen gösterir, gerçek kişileri ve yaşanmışlığı kesin olan olayları anlatır. Edebiyatçı ise bu gerçeklerden yararlanır ama bunları olduğu gibi anlatmaz. Bir romanda anlatılan olay, kişi, mekân ve nesnelerin gerçekliği, o romanın ilk sayfasıyla son sayfası arasında yer alan kurmaca dünya bağlamında yer alır.

Bu parçada metinlerin sınıflandırılmasındaki belirleyici ölçütlerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Metnin oluşturulduğu dönem
B) Metnin gerçeklikle ilişkisi
C) Metinde kullanılan dilin işlevi
D) Metinde temelde kullanılan anlatım biçimi
E) Metnin biçimsel özellikleri

4.

	Öğretici Metinler	Sanatsal Metinler
I.	Bilgi vermek amacıyla yazılır.	Estetik zevk uyandırmak amaçlanır.
II.	Söz sanatlarına başvurulmaz.	Söz sanatlarının etkileyciliğinden yararlanır.
III.	Betimleyici ve öyküleyici anlatım ağırlıklıdır.	Açıklayıcı ve tartışmacı anlatımdan yararlanır.
IV.	Öznel yaklaşımdan uzak durulur.	Nesnel bir kesinlikten söz edilemez.
V.	Dil, daha çok göndergesel işlevde kullanılır.	Dil, şiirsel işleviyle kullanılır.

Öğretici ve sanatsal metinlerle ilgili yukarıdaki karşılaştırmaların hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Aşağıdaki parçaların hangisinde yazınsal bir söylem vardır?

- A) İstanbul çevresinde yerleşim ve hayat Taş Devri'ne kadar uzanmakla birlikte, şehir üzerinden Anadolu'ya geçen Traklar, Frigler gibi topluluklar burada yerleşim yerleri kurmuşlardır. Tarihsel bilgiler şehrin İÖ 750-550 yılları arasında kurulduğunu göstermektedir.
- B) İstanbul; doğası, kültürel ve tarihsel zenginliği bakımından sadece Türkiye'nin değil, aynı zamanda dünyanın önemli şehirlerinden biridir. Coğrafi açıdan Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü olması bir bakıma Doğu ve Batı kültürünü birleştirmektedir.
- C) Türkiye'nin en kalabalık şehri olan İstanbul, dünyanın de en kalabalık beş şehriden biridir. Fakat bu durum son yüzyıla sınırlı değildir. İstanbul 1500'lü yıllarda da dünyanın en kalabalık şehirleri arasında yer alıyordu.
- D) Türkiye'de en fazla caminin bulunduğu şehir İstanbul'dur. Dünyanın en popüler camilerinin de yer aldığı İstanbul'da bugün 3000'den fazla cami bulunuyor. İstanbul'da turistler tarafından en fazla ziyaret edilen yapı 400 yıldan uzun tarihiyle Sultan Ahmet Camii'dir.
- E) İstanbul, Binbir Gece Masalları'nın bin bir odalı efsunlu evi. İstanbul, hayatın solmayan rengi. İstanbul'un değişik isimleri var ama ona yakışan, onun güzelliğini hakkıyla yansıtabilen isim İstanbul. İstanbul'u İstanbul gibi sevmeli. "Söylemişler gelenler bizden evvel/Kulak âşık olurmuş gözden evvel."

6. Edebî metinlerde dile getirilenler, doğruluk - yanlışlık ölçütüne göre değerlendirilemez. Bu eserlerde dile getirilenler ancak sanatsal olmak, sanatsal olmamak bağlamında değerlendirilebilir. Öğretici metinlerde ise bu ölçütler tamamen değişir.

Bu açıklamaya göre,

- I. Yazarın anlattıkları doğru değil.
- II. Bu yazıda yanlış bilgilere yer verilmiş.
- III. Bu kitapta anlatılanlar gerçeğe örtüşmüyor.

ifadelerinden hangisi edebî metinde anlatılanlar için kullanılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. Sanat metinleri; edebî bir heyecan uyandırmak, estetik zevk ve anlayış kazandırmak amacıyla yazılır. Coşku ve heyecanı dile getiren metinler (şiir), öyküleyici (anlatmaya bağlı) metinler (masal, fabl, destan, hikâye, roman), göstermeye bağlı metinler (tiyatro) sanatsal metinlerdir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinin sanatsal bir metinden aldığı söylenemez?

- A) İki kişi, ortada, alçak hasır iskemlelere karşılıklı oturmuş; tavla oynuyorlardı. O da gitti üçüncü boş iskemleye oturdu. Dirseklerini dizine dayadı, şemsiyesinin sapını ağzına aldı, tavla seyretmeye başladı.
- B) Demek ki gençliğimizde ne kadar çok şey öğrenirsek yani unutacağımız bilgiler ne kadar fazla olursa o nispette kültürlü bir adam sayılabileceğiz. İçinde bir şeyler kalacak olan bu bilgi dağarcığı da ancak gençlikte doldurulabilir.
- C) Küçük parmağını kulağına soktu. Kaşdı. Çıkarıp parmağına baktı. Belin sapına siler gibi yaptı.
— Hişt hişt, dedim.
Yüzünü göğe kaldırdı. Kuşlara baktı. Denize baktı. Dönüp şüphe ile bana baktı.
- D) Bu kez dağlar doğursun beni anne
Sen de ılık yağmur ol
Durmadan yağ kanayan yerlerime
- E) **MUSTAFA** : Siz de katılmak ister misiniz?
TANER : İsterdik ama yorulduk. Siz oynayın.
HASAN : Siz de oynarsanız dört kişi oluruz.
TANER : Biz İdris'le yorucu olmayan bir oyun düşünüyoruz.
HASAN : (Merakla) Nasıl bir oyun bu?
TANER : Çok heyecanlı. Hem yorulmak da yok.

8. Öğretici metinler; tanıtmak, bilgi ve haber vermek, uyarmak, düşündürmek, kanıları değiştirmek, yönlendirmek gibi amaçlarla yazılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğretici metin türlerinden biri değildir?

- A) Mesnevi B) Anı C) Sohbet
D) Mektup E) Eleştiri

9. Özellikle uzay filmleri ve büyük savaş filmlerinde teknolojinin filme sağladığı imkân, çok net bir şekilde gözlenebiliyor. Mesela beş dalda Oscar alan "Gladyatör" filminden teknolojiyi çekip alsanız film çıplak kalır. On binlerce adamı arena tribünlerine toplamak mümkün olsa bile, o savaş sahnelerini bire bir çekmek imkânsız. Ya da on bir Oscar almış "Titanic" filmindeki o dev geminin batışı bugünkü teknolojiyle anlatılmasa film basit bir aşk hikâyesi olmaktan kurtulamaz.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öğretici bir metinden alınmıştır.
B) Özne bir bakış açısıyla yazılmıştır.
C) Örnekleme başvurulmuştur.
D) Estetik zevk uyandırmak amaçlanmıştır.
E) Okurun düşünce dünyasına seslenilmiştir.

10. Güneş gitmiş, arklardaki sular parlamaz olmuştu. Etrafı kapatan dik, sivri dağlar duman ve bulut sarılı kocaman başlarını birbirine dayayarak çoktan uykuya varmışlardı. Köy, kayaların kat kat gölgelerine gömülü, ne pencerelerinde bir ışık ne yollarında bir ses, karanlıkta bekliyordu. Gelenlerin şamatası üzerine kapılardan tek tük çehreler uzandı. Ahırlarda inekler böğürdü. Hüsmen bağıırıyor: "Nerdesiniz be, hele çıkın, misafir geldi!" diye haber veriyordu.

Emre'nin, bu metnin türünü "sanatsal metin" olarak belirlemesinde metnin

- I. Kurmaca bir yapıya sahip olması
- II. Muhatabında estetik duygu uyandırmayı amaçlaması
- III. Doğrudan bilgilendirme amacı taşıması
- IV. Kelimelerin yan ve mecaz anlamlarıyla kullanılması
- V. Anlatıcının öznel bir tutum izlemesi

özelliklerinden hangisi etkili olmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Bütün dillerde olduğu gibi Türkçenin de tarihî dönemlere ayrılmasının birçok sebebi vardır.

Buna göre

- I. Göçler ve savaşlar
- II. Sosyal ve kültürel değişimler
- III. Dilin başka bir biçime girmesi

sebeplerinden hangileri Türkçenin tarihi dönemlere ayrılmasında etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Bir öğrenci "sınıfta kalmak" yerine "çakmak"; "ders çalışmak" yerine "ineklemek" ifadelerini tercih ediyorsa bu öğrenci,

- I. Jargon
- II. Argo
- III. Şive
- IV. Ağız
- V. Lehçe

kavramlarından hangisini kullanıyor olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Yahya Kemal'in İstanbul'a hayranlığı herkesçe bilinir. Şu ya da bu nedenle Ankara'da kaldığı zamanlarda İstanbul burnunda tütermiş. Sormuşlar kendisine:

— Üstat, Ankara'nın sevdiğiniz bir yanı yok mu?

— Var, demiş. Ankara'nın İstanbul'a dönüşünü severim.

Bu parçada iletişim öğeleri ile ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Soruyu soran - Gönderici
B) Yahya Kemal - Alıcı
C) Konuşma - Kanal
D) Yahya Kemal'in cevabı - Geri bildirim
E) Ankara - Bağlam

4. Zaman ile ayı, gurt, dilki üçü arkadaş olmuşlar. Bunnar, yola doru gideke bir av bulmuşlar. Ayı demiş ki bu avı hangimizin yaşı böyuse u yisin. Üçümüz yirsek az gelür. Unun için yaşı böyüg olan yisin(...)

Giresun'un Burhaniye köyünde anlatılan bu fıkradaki söyleyiş farklılığının adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şive B) Jargon C) Ağız
D) Argo E) Lehçe

5.

Pablo Picasso'nun en tanınmış eseri olarak bilinen, Guernica kasabasının bombalanmasını anlatan 1937 yılında yapılan Guernica adlı eseridir. Picasso, bir sergisi sırasında bir askerin "Bu resmi siz mi yaptınız?" diye sorması üzerine, "Hayır, siz yaptınız." diye cevap vererek savaşa karşı olan nefretini anlatmıştır.

Bu parça aşağıdakilerin hangisinde verilenler arasındaki ilişkiye örnek gösterilebilir?

- A) Sanatçı - Toplum
B) Eser - Sanatçı
C) Toplum - Eser
D) Resim - Toplum
E) Sanatçı - Resim

6. Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait aşağıdaki metinlerin hangisinde din - edebiyat ilişkisinden söz edilemez?

- A) Elif okuduk ötürü
Pazar eyledik götürü
Yaradılmışı hoş gördük
Yaradan'dan ötürü
- B) Yücelerden yücesin
Kimse bilmez nicesin
Görklü Tanrı!
Çok cahiller seni gökte arar, yerde ister
Sen hod müminlerin gönlündesin
- C) Yönüm Hakk'a çevirseler
Vücudumu kavursalar
Harman gibi savursalar
Muhabbetin yellerine
- D) Koç yiğidin Bağdat olur vatani
Aramazlar gurbet elde yitene
Ak gülün yerine kara diken
Soram da eğlenem belki gelmeyem
- E) Bu dağlar olmasaydı
Çiçeği solmasaydı
Ölüm Allah'ın emri
Ayrılık olmasaydı.

7. I.

Cihanın yarısı gök,
Önünde şehit şehit durmuşuz
Cihanın yarısı İstanbul
Almışız

II.

Kostantinopolis'in Düşüşü olarak da bilinen İstanbul'un fethi, 6 Nisan - 29 Mayıs 1453 tarihleri arasındaki kuşatmanın sonucunda meydana gelmişti. Osmanlı Padişahı II. Mehmet komutasındaki birlikler Bizans İmparatorluğu başkenti İstanbul'u ele geçirmiştir.

Bu metinlerin karşılaştırılması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. metin edebî, II. metin ise öğretici bir metinden alınmıştır.
B) I. metin duygu, II. metin bilgi odaklıdır.
C) I. metinde nesnel bir bakış açısı varken II. metinde öznellik söz konusudur.
D) I. metinde dil sanatsal işlevde, II. metinde ise göndergesel işlevde kullanılmıştır.
E) I. metinde hissettirme, sezdirme; II. metinde ise haberdar etme esastır.

8. Yusuf Has Hacib tarafından yazılan ve edebiyatımızın ilk siyasetname örneği olan Kutadgu Bilig'in bir nüshası da ---- alfabesiyle yazılmıştır. ---- döneminde yazılan bu eser, ideal bireylerden oluşan bir toplum ve devleti konu alır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) Uyгур - Eski Türkçe
B) Latin - Yeni Türkçe
C) Sogd - İlk Türkçe
D) Arap - Orta Türkçe
E) Kiril - Ana Türkçe

18

9. Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleriyle birlikte Arap alfabesi ve İslamiyet etkisiyle yazılmış ilk eserler Divan-ı Hikmet,

Mecalis'ün Nefais, Atabetü'l Hakayık, Kutadgu Bilig ve

Divanü Lügati't Türk Karahanlı Dönemi'ne aittir.

Bu parçadaki eserlerden hangisi Türkçenin sözü edilen dönemine ait değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Bazıları şöyle derler: Bir rivayete göre ilk ataları, Hsi - Hai, yani Batı Denizi'nin kıyılarında oturuyorlardı. Lin adlı bir memleket tarafından, onların kadınları, erkekleri, büyüklü küçüklü hepsi birden yok edilmişlerdi. Yalnızca bir çocuğa acımışlar ve onu öldürmekten vazgeçmişlerdi. Bununla beraber onun da kol ve bacaklarını keserek kendisini "Büyük Bataklık"ın içindeki otlar arasına atmışlardı. Bu sırada bir dişi kurt peyda olmuş ve ona her gün, et ve yiyecek getirmişti.
- II. Körükleri öyle dizdiler ki ateş yanıp da körükler üflenmeye başlayınca dağ hemen eriyip delinecekti. En sonunda ateşler yandı, körükler işledi ve geçit de eriyip parçalandı. Bu sırada pek çok da demir elde edilmişti. Tabii olarak yol da açılınca içeride hapsolan halkın hepsi dışarıya kolaylıkla çıkabildi. Bu suretle bozkırlara yayılıp her biri bir yerde yerleşti.
- III. Melik uyanınca ayağa kalktı, sabah namazını kıldı. Gülnuş Banu'ya ve Gâzi Bey'e veda edip kaleden aşağı indi. At çektiler, bindi, otağına geldi. Gâziler onu karşılayıp selam verdiler, Melik ile otağa girip oturdular. O sırada bir elçi geldi ve Melik Danişmend'e bir mektup sundu. Melik mektubu açıp okudu. Yazmışlar: "Bu mektup benim tarafımdan yani Kara Tiğ'in tarafından gönderilmektedir. Size yeni Melik Danişmend'e gönderilmektedir."
- IV. Kafkasya'dan dokuz yaşındayken İstanbul'a getirilen Dilber, cariye olarak bir eve kırk liraya satılır. Evin hanımı ile zenci halayık Taravet ona acımasızca davranır. Dilber'e eziyet ederler. Buradan altmış beş liraya esirciye satılır. Satıldığı evde çok iyi yetişir. Bir süre sonra yüz elli liraya Asaf Paşa'nın konağına satılır. Evin oğlunun Dilber'e aşık olmasıyla Dilber, bir Mısırlıya satılır.
- V. Oğuz zamanında Uşun Koca derler bir kişi vardı. Ömründe iki oğlu vardı. Büyük oğlunun adı Egrek'ti. Cesur, deli, güzel, yiğitti. Bayındır Han'ın sohbetine ne zaman istese gelirdi. Beyler beyi olan Kazan'ın divanında buna hiç kapı baca yoktu. Beyleri çiğneyip Kazan'ın önüne otururdu. Kimseye ittifak eylemezdi. Meğer hanım gene bir gün beyleri çiğneyip oturunca Ters Uzamış derlerdi Oğuzda bir yiğit vardı, söylendi.

Numaralanmış metinler ait oldukları edebî dönemlere göre eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Kişinin yaşadığı olayları, karşılaştığı durumları konu alan metinler kişisel yaşamı konu edinen metinlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kişisel yaşamı konu edinen metinler kapsamında yer almaz?

- A) Günlük B) Biyografi C) Anı
D) Makale E) Mektup

2. Gelir seviyesi oldukça iyi aile ortamında mutlu bir çocukluk hayatı yaşayan Sait Faik, disipline sığmayan mizacı, biraz da şartların zorlaması yüzünden düzenli bir öğretim göremedi. Yabancı dille eğitim veren özel bir okul olan Rehber-i Terakki'den mezun olduktan sonra Adapazarı İdadisine kaydoldu. Ancak araya giren harp ve işgal yılları bu öğrenimini aksattı. Savaştan sonra babasının ticari faaliyeti için ailenin İstanbul'a gitmesi üzerine (1924) o da bir süre İstanbul Lisesinde öğrenci oldu, bu defa da aldığı bir disiplin cezasıyla mecburen Bursa Lisesine naklolundu (1925). 1928'de bu liseden mezun oldu.

Bu parçanın yazılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir olayı anlatmak
B) Bir anıyı paylaşmak
C) Bir kişiyi tanıtmak
D) Bir düşüncüyü benimsetmek
E) Bir eseri değerlendirmek

3. İstanbul, 5 Aralık 1980

Üstat,

Çoktan beri ziyaretinize gelmek istiyorum. Ancak ben, sizden çok uzakta oturuyorum. Çatalca'da kimsesiz çocuklar için kurduğum vakıfta yaşamaktayım. Yine de bir gün ziyaretinize geleceğim.

...

Yolunuz düşerse bir gün sizi vakıfta misafir etmekten şeref duyarım.

Neslihan Hanımefendi'ye lütfen saygılarımı bildiriniz.

Her zaman dostlukla...

Bu örnekten hareketle mektup türü ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Bir hitap sözünü başlar.
B) Giriş bölümünde mektubun yazılış amacı belirtilir.
C) Sağ üst kısımda mektubun yazıldığı yer ve tarih belirtilir.
D) Mektubun etkisinin artması için sanatlı ve samimi bir dil kullanılır.
E) Sonunda selam ve iyi dilekler iletilir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde boş bırakılan yere ayrıç içindeki sözcük getirilirse tanım yanlış olur?

- A) Bir yazarın, başından geçen ya da tanık olduğu olay ve olguları bilgilerine, gözlemlerine dayanarak anlattığı yazı türüne denir. (Anı)
B) Bir kimsenin kendi yaşam öyküsünü kendisinin yazıp anlattığı yapıtlara denir. (Otobiyografi)
C) Bir kişinin, olay ve insanlarla ilgili duygu ve düşüncelerini, saptamalarını içeren ve günü gününe yazılan notlardan oluşan yazılara denir. (Gezi yazısı)
D) ünlü kişilerin yaşamlarını, yapıtlarını, yaşadıkları döneme katkılarını anlatan yazı ve kitaplara verilen addır. (Biyografi)
E) kişi ya da kurumların haberleşme amacıyla uzaktaki kişi ya da kurumlara gönderdiği yazıların adıdır. (Mektup)

5. Adilcevaz Kalesi, Azerbaycan şahlarından İran Şahı Taceddin Alişân tarafından yaptırılmıştır. Kalenin ilk hâkimi Zâl Paşa'dır. Kale, Van Gölü kenarında, göğe yükselmiş bir kaya üzerinde, yontulmuş taş ile yapılmış sağlam bir yapıdır. En yüksek yerine yarım saatte çıkılır. Doğu ve güneyini çevreleyen Van Gölü, küçük bir haliç gibi görünür. Sabah kuşluk vakti olmayınca mavi bulut arasından kalenin tepesi görünmez. İç Kalesi'nin etrafında hendek yoktur, hendek açmak da mümkün değildir. Zira çepeçevre etrafı şahin yuvalı yalçın kayalardır ki bir tırnak eriştirecek yeri yoktur. Otuz sekiz adet metin kulesi vardır.

Bu parçada gezi yazılarının aşağıda belirtilen özelliklerinden hangisi görülmez?

- A) Açıklayıcı betimlemelere başvurulması
B) Gözlem ve görselliğin öne çıkarılması
C) Dilin göndergesel işlevinde kullanılması
D) Gezilen yerin doğa özelliklerinin anlatılması
E) Anlatılan yerin kültürel değerlerinin tanıtılması

6. Bir aralık konu İstiklal Savaşı'na geldi. Dikkat ettim, binbaşılar dâhil her komutanın hangi birliğe komuta ettiğini, nerede bulunduğunu, -bir gün önce olmuş gibi- hatırlıyordum. O savaş ki araç, gereç, personel kıtlığı bugün güç anlaşılır. Tümenlere binbaşılar, kolordulara yarbaylar komuta ediyordu fakat bu kadro canını dişine takmış bir ekti. Var olmak ya da olmamak bu savaşın sonucuna bağlıydı ve hepimiz de bunun farkındaydık.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinden hangisine ait özellikler taşımaktadır?

- A) Anı B) Günlük C) Biyografi
D) Gezi yazısı E) Sohbet

7. Berat Kandili geçince evde ramazan hazırlığına başlanırdı, iki hafta süren bu hazırlık esnasında evler, baştan başa yıkanır; günlerce tahta gıcırtiları, İstanbul şehrine sokaklarından kağnılar geçen bir Anadolu kasabası ahengi verirdi. Asıl ehemmiyet verilen yer, mutfak ve kilerdi. "On iki ayın sultanı" unvanıyla anılan ramazan, her şeyden evvel boğaz ve mide ile alâkardı. Bu ayda israf denilebilecek bir bolluk hüküm sürer; İstanbul, en nefis yemeklerin her "Merhaba!" diyene sunulduğu muazzam bir imarethâneye dönerdi. Büyük konakların iftar sofrasında yer almak için tanıdık olmaya lüzum yoktu ki...

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Biyografi B) Anı C) Günlük
D) Mektup E) Sohbet

8. Beni üzen olayları, sevinçlerimi, beklentilerimi daha sonra unutmak istemedim. Hayal ettiklerimin ne kadarına ulaşabildiğimi, duygu ve düşüncelerimde yaşadığım değişiklikleri hatırlayıp kendim iyi tanımak istedim. İşte bunun içindir ki bana özel olan, kimseyle paylaşmadığım bu yazıları çocukluğumdan beri yazıyorum.

Bu sözleri söyleyen bir yazarın, özellikle aşağıdaki türlerin hangisinde yazdığı söylenebilir?

- A) Anı B) Günlük C) Otobiyografi
D) Mektup E) Gezi yazısı

9. Aşağıdakilerden hangisi biyografiden alınmış olabilir?

- A) Yaşar Kemal, küçük yaşlarda halk edebiyatına ilgi duydu; saz çalmaya, türkü söylemeye ve destanlar anlatmaya başladı.
B) Nurullah Ataç ilk zamanlar yardımda bulundu fakat biliyorum, günün birinde bıkacak, beni yalnız bırakacaktır.
C) 1929 yılı, Eğitim Bakanı Cemal Hüsnü Bey'den bir mektup aldım. Beni Ankara'ya çağırıyordu. Artık diyordum, bu sefer başaracağım.
D) Genç yönetmenin son filmini büyük bir merak ve heyecanla izledim. Sahneler seyircinin nefesini kesiyor ama film gereğinden çok fazla uzun.
E) Bir zamanlar arkadaşım Sait Faik, yazdığı güzel bir yazıda çiçeklere bakarak toprağın altındaki bu hârikulade âleme şaşakalıyor.

- 10.

1. Grup

- I. Biyografi
II. Gezi yazısı
III. Mektup
IV. Günlük
V. Anı

2. Grup

- Münşeat
Ruznâme
Seyahatnâme
Tercüme-i hâl

Yukarıda 1. grupta verilen türlerden hangisi, 2. gruptaki kavramlardan herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. I. Dadım Zeynep, ben doğduğum zaman aileye alınmış bir Arnavut kızıydı. Hemen hemen onun elinde büyümüştüm. Âdeta ailemizden olmuştu. Beş yaşındaydım. Bir gün evde çalgılar, davetliler, bir kalabalık peyda oluverdi. Meğer Zeynep'in nikâhı kıyılıyormuş. Dadımdan koparılıp ayrılamayacağımı bildikleri için benden haberi saklamışlardı. Bu nâgehânî (ansızın yapılan) eğlence ortasında bir şey anlamadım.
II. 8.11.1917
Üçte kendimi evden dışarı attım, dayanılmaz bir kalabalık arasında Üsküdar'a eriştim. Şehzade Abdülmecit Efendi'ye hafta içinde takdim ettiğim arızaya (mektuba) karşılık, taraflarından iskelede bir ağa bekliyordu. Arabayla Çamlica'ya çıktık. Vasıta yoktuğundan epey zamandan beri ziyaretlerinde bulunamamıştım. İltifatlarına mazhar oldum. Gerek yemek esnasında, gerekse salonda gece yarısına kadar pek hoş vakit geçti.

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu parçaların ortak bir özelliği olamaz?

- A) Olayın, kısa bir süre geçtikten sonra kaleme alınması
B) Öyküleyici anlatım biçimine başvurulması
C) Dilin göndergesel işlevde kullanılması
D) Kurmacaya yer verilmemesi
E) Açık, sade, anlaşılır, içten bir dil kullanılması

12. Bu, Roma'ya üçüncü gelişim. Ama Roma, orada doğup orada büyüyenler için bile bitmez. Her heykel, her tablo, her anıt, seyredene her görünüşünde güzelliğin yeni bir sırrını açacaktır. Roma'da heykel, vatandaş olmuştur âdeta. O; müzede değil, bizim gibi sokaklarda dolaşır, meydanlarda gezinir, parklarda dinlenir. Sabahleyin, ağzından sular dökülen aslanları seyredirdi. Doney'e gittim. Burası, büyük otellerin, şık mağazaların ve camlarından hare hare sular akan çiçekçilerin sıralandığı büyük bir cadde üstünde, Via Veneto'da bir kahvedir ama Mehmet Akif'in "Mahalle Kahvesi" değil, bir temizlik ve zarafet sergisi. Kaldırım üstündeki masalardan birine oturdum. Garson, ısmırladığım portakal suyunu getirdi.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden kesinlikle alınmış olamaz?

- A) Gezi yazısı B) Günlük C) Makale
D) Anı E) Mektup